

Znak: WZPS-5.431.3.7.2025.JD
Szczecin, 1.09.2025 r.

Pani
Sylwia Halama
Wójt Gminy Będzino

Wystąpienie Pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 27 – 29 maja 2025 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Będzino. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy w Będzinie (Będzino 19) oraz w Centrum Usług Społecznych w Będzinie (Będzino 56).

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia nr 45/2025 z dnia 22 kwietnia 2025 r. w składzie: Joanna Dunajewska – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Joanna Płachta – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także realizacja zaleceń pokontrolnych. Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Gminy w Będzinie i w centrum Usług Społecznych w Będzinie, a także wyjaśnień udzielonych na podstawie upoważnień Wójta przez Sekretarza Gminy Będzino (upoważnienie z dnia 26.05.2025 r.) i Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Będzinie (upoważnienie z dnia 26.05.2025 r.) oraz wskazanych pracowników.

Akta kontroli str. 1 – 17

Działalność Gminy Będzino w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Wójtem Gminy Będzino jest pani Sylwia Halama, do 8 stycznia 2023 r. funkcję tę sprawował pan Mariusz Jaroniewski.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Będzino następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych bez wsparcia asystenta – monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Będzino nie było rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie.

Zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Za rodziny, które znalazły się w sytuacji kryzysowej należy uznać m. in. te, w których wystąpiła przemoc, problem uzależnienia lub zaistniały inne trudne sytuacje mogące mieć wpływ na jej funkcjonowanie (np. śmierć w rodzinie, nagła choroba, próba samobójcza).

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Będzino, w okresie objętym kontrolą było 11 rodzin z dziećmi, które znalazły się w sytuacji kryzysowej, z wszczętą procedurą „Niebieskie Karty”. W 10 przypadkach po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze (wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”) nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego w celu dokonania analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia rodzinie asystenta. Narusza to art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W pozostałym 1 przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.

Akta kontroli str. 19 – 32,

2. Rodziny objęte wsparciem asystenta.

Z danych przedstawionych przez Centrum Usług Społecznych w Będzinie wynika, że w okresie objętym kontrolą w gminie zatrudnionych było 2 asystentów rodziny na pełen etat. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „liczba rodzin objętych wsparciem jednego asystenta nie może przekroczyć 15”. W związku z tym należy stwierdzić, że na dzień kontroli liczba asystentów w Gminie Będzino była adekwatna do potrzeb. W kontrolowanym okresie asystenci obejmowali swoim wsparciem 16 rodzin, na dzień kontroli 9. Analizie formalnej i merytorycznej poddano 8 przypadków rodzin objętych asystenturą.

We wszystkich przypadkach przyznanie asystenta rodzinie następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego. Dyrektor zatwierdzał przydzielenie asystenta rodzinie bezterminowo. W 1 przypadku (tab. 3 poz.11) przydzielono asystenta na wniosek rodziny. Wskazano, aby

nie uzależniać przydzielenia rodziny asystenta od wniosku rodziny. W 1 przypadku (tab. 3 poz.14) brak było zgody partnera na wsparcie asystenta rodziny. Wskazano, aby pozyskiwać zgody na objęcie wsparciem asystenta od wszystkich członków rodziny. Dyrektor centrum wyjaśnił, że przyczyną było przeoczenie.

W 7 analizowanych przypadkach pierwsze plany pracy z rodziną były sporządzane bez zbędnej zwłoki od objęcia rodziny asystenturą. W jednym przypadku (pozycja 14, tabela 3) plan pracy z rodziną został opracowany po ponad miesiącu. Wskazano, aby plany pracy z rodziną opracowywać niezwłocznie po przydzieleniu asystenta rodzinie.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach 26 planów pracy z rodziną zostało sporządzonych we współpracy z członkami rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W 8 planach (tab. 3 poz. 3, 14,) był to inny pracownik socjalny, niż ten, który przeprowadzał wywiad środowiskowy w rodzinie. Dyrektor centrum wyjaśnił, że przyczyną były zmiany kadrowe. W planach pracy uwzględniano problemy występujące w rodzinie, określano zakres i terminy realizowanych działań oraz przewidywane efekty pracy.

W dokumentach pracy asystenta w 2 przypadkach (tab. 3 poz. 2 i 12) brak wejść do rodziny w godzinach popołudniowych. Wskazano, aby wchodzić do rodziny także w godzinach popołudniowych. W 3 przypadkach (tab.3 poz. 11, 12 i 55) w teczkach pracy asystenta brakowało obserwacji relacji panujących w rodzinie. Wskazano, aby w dokumentacji rodziny umieszczać informacje o relacjach w niej panujących.

W 8 skontrolowanych przypadkach brakowało udokumentowania pracy asystenta z rodziną. Praca asystenta rodziny i jej systematyczne dokumentowanie nie było nadzorowane przez dyrektora centrum. Wydano zalecenia w tym zakresie. W 7 przypadkach karty uzupełniono i przedłożono 29.05.2025 r. W 1 przypadku (tab.3 poz.9) brakowało kart pracy od stycznia do kwietnia 2023 r. i od lipca 2023 r. do 29.05.2025 r., karty uzupełniono za okres od 4.07.2023 r. do 21.05.2025 i przedłożono 29.05.2025 r. Pozostałe dokumenty za okres od 01.01. do 25. 04. 2023 r. nie zostały uzupełnione. Dyrektor centrum 2.06.2025 r. dostarczył do Delegatury Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie duplikaty notatek służbowych z pracy asystenta, wraz z oświadczeniem. Wyjaśnił w nim, iż część dokumentów ze wskazanego okresu zachowała się jedynie w formie elektronicznej, bez podpisu asystenta rodziny. Z informacji uzyskanych od zatrudnianych wówczas pracowników pracodawca wie, że wskazane dokumenty były tworzone i zatwierdzane na bieżąco. W kolejnych latach w Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie dynamicznie wymieniali się kierownicy i pracownicy. Obecnie sprawa zaginionych akt rozstrzygana jest przez sąd.

Analizie poddano 24 okresowe oceny sytuacji rodzin dokonywanych przez asystentów. 23 oceny zostały dokonane zgodnie z ustawowym terminem i przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. 1 ocena sytuacji rodziny została dokonana 9 dni po terminie. Dyrektor centrum wyjaśnił, że termin oceny został ustalony od daty pierwszego wejścia do rodziny, a nie od daty przydzielenia asystenta (po przydzieleniu odbyły się 3 nieudane próby wejścia asystenta do rodziny).

Asystenci współpracowali z lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, co dokumentowali w notatkach służbowych.

W 3 przypadkach zakończono współpracę z rodziną - w 1 przypadku prowadzono 10 miesięczny monitoring przez asystenta rodziny, w 1 przypadku prowadzony był monitoring rodziny przez pracownika socjalnego w związku z prowadzoną w rodzinie procedurą NK i brakiem zgody rodziny na współpracę z asystentem. W 1 przypadku (tab.3 poz.55) nie prowadzono monitoringu z powodu braku zgody rodziny na współpracę z pracownikami ośrodka i umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie ośrodek nie obejmował wsparciem rodzin w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Akta kontroli str. 44 – 121

3. Rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Na dzień kontroli z terenu Gminy Będzino w pieczy zastępczej przebywało łącznie 23 dzieci z 15 rodzin. Z tego 6 rodzin było objętych wsparciem asystenta rodziny. W pozostałych przypadkach ośrodek wskazał, że brak asystentury w rodzinie to wynik bezdomności i alkoholizmu rodziców (1 przypadek), wyprowadzki rodziny poza teren gminy (2 przypadki), wyprowadzki matki poza teren gminy i śmierci ojca (2 przypadki), wyprowadzki matki poza teren gminy i braku zgody ojca na współpracę w celu powrotu dziecka do rodziny (2 przypadki), deficytów intelektualnych rodziców i ich braku zgody na powrót dziecka do domu (1 przypadek), deficytów intelektualnych matki i jej braku zgody na powrót dziecka do domu, ojciec dziecka nieznany (1 przypadek).

Dokonana szczegółowa analiza dokumentacji 3 rodzin objętych asystenturą z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej pozwala stwierdzić, że 5 planów pracy z rodziną zostało opracowanych we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i były skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi podczas kontroli, w kontrolowanym okresie, ośrodek otrzymał łącznie 11 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. W 2 posiedzeniach uczestniczył pracownik socjalny. W 8 przypadkach, wysłano pisemną informację do instytucji zapraszających na posiedzenie. W 1 przypadku ustalono w rozmowie telefonicznej z pracownikiem CUS, że jego obecność nie jest konieczna, ustnie przekazano informacje o sytuacji rodziny.

Akta kontroli str. 33 – 43

4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W Gminie Będzino prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w punkcie:

1. Terapii uzależnień - czynny we wtorki od godz. 16.00 do 18.00.

Od maja 2025 r. rodziny mają możliwość skorzystania ze wsparcia specjalistycznego, w ramach projektu Centrum Usług Społecznych – nowym miejscem rozwoju i integracji usług społecznych (dni i godziny ustalane są według indywidualnych potrzeb, w tym godziny popołudniowe):

- pomoc prawna – 3 godziny tygodniowo,
- pomoc psychologiczna – 3 godziny tygodniowo,
- Pomoc pedagogiczna – 3 godziny tygodniowo.

Ponadto projekt przewiduje wsparcie dla rodzin dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego w Tymieniu, które będzie realizowane od drugiego półrocza 2025 r.

W każdej szkole z terenu Gminy Będzino rodziny mogą skorzystać ze wsparcia pedagogów szkolnych.

Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistycznego są przekazywane w ramach bieżącej pracy asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych, na stronie internetowej ośrodka oraz są wywieszone na tablicy ogłoszeń.

Akta kontroli str. 129.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W Gminie Będzino 9.05.2025 r. została utworzona Placówka Wsparcia Dziennego w Tymieniu, Uchwałą nr XIII/86/24 Rady Gminy Będzino z 16.12.2024 r. w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego i włączenia jej w struktury Centrum Usług Społecznych w Będzinie. W związku z prowadzona procedurą uzyskania niezbędnych pozwoleń na prowadzenie jej w formie opiekuńczej, do czasu uzyskania decyzji placówka prowadzona jest w formie podwórkowej zgodnie z Uchwałą nr XVIII/136/25 Rady Gminy Będzino z dnia 16.04.2025 r. o zmianie uchwały w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego i włączenia jej do struktury organizacyjnej Centrum Usług Społecznych w Będzinie. W dniu 9.04.2025 r. placówka otrzymała pozytywną opinię Państwowego Inspektora Sanitarnego w Koszalinie, a 22.05.2025 r. wydana została decyzja Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Koszalinie. Po uprawomocnieniu się decyzji z dniem 9.06.2025 r. Placówka Wsparcia Dziennego zacznie funkcjonować w formie opiekuńczej. Placówka przeznaczona jest dla 15 dzieci, zatrudniona jest w niej 1 osoba na ½ etatu – na stanowisku kierownik – wychowawca, która posiada kwalifikacje zgodne z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6. Realizacja zaleceń pokontrolnych.

W dniach 19 - 21 października 2021 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Będzino. Jednostkę oceniono pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Wydano następujące zalecenia pokontrolne: zalecenia zwykłe:

- w planach pracy z rodziną ujmować przewidywane efekty zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej- **zalecenie zostało zrealizowane.**

We wszystkich skontrolowanych 26 planach pracy z rodziną ujęte zostały przewidywane efekty pracy.

- dokonywać okresowych ocen sytuacji rodzin współpracujących z asystentem zgodnie z obowiązującym terminem - art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy- **zalecenie zostało zrealizowane.**

Realizacja zalecenia opisana na stronie 3 wystąpienia pokontrolnego.

- prowadzić kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną przez osoby upoważnione przez wójta gminy - zgodnie z art. 28 a ust. 2 ustawy- **zalecenie zostało zrealizowane.**

Kontrole nad podmiotem organizującym pracę z rodziną prowadzone były przez osoby upoważnione przez wójta gminy:

- upoważnienie nr 51/2023 r. z 5.12.2023 r. dla sekretarza gminy i inspektora do spraw profilaktyki i spraw społecznych, kontrola 14-15.12.2023 r., protokół z 15.12.2023 r., nie wydano zaleceń pokontrolnych;
- upoważnienie nr 60/2024 r. z 13.11.2024 r. dla sekretarza gminy i inspektora do spraw profilaktyki i spraw społecznych, kontrola 12-13.12.2024 r., protokół z 13.12.2024 r., nie wydano zaleceń pokontrolnych.

zalecenia znaczące:

- w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej plany pracy z rodziną opracowywać we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i w skoordynowaniu z planem pomocy dziecku - w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy,- **zalecanie zostało zrealizowane.**

Koordynacja planów pracy z rodziną w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i w skoordynowaniu z planem pomocy dziecku została opisana na 4 stronie wystąpienia pokontrolnego.

- utworzyć zgodnie z potrzebami gminy placówki wsparcia dziennego - art. 176 pkt 3 lit. c ustawy - celem wsparcia rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,- **zalecanie zostało zrealizowane.**

Utworzenie placówki wsparcia dziennego zostało opisane na 5 stronie wystąpienia pokontrolnego.

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- po powzięciu informacji o trudnościach opiekuńczo – wychowawczych nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego w rodzinie pod kątem zasadności przydzielenia rodzinie asystenta,
- niewystarczający nadzór nad pracą asystenta rodziny,
- brak dokumentowania pracy z rodziną.

przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- niedopatrzenie,
- mylna interpretacja przepisów,
- niewystarczająca wiedza na temat aktualnej sytuacji rodziny.

skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- niewystarczające wsparcie dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- braki formalne,
- braki w dokumentacji.

osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości:

Wójt Gminy Będzino, były kierownik ośrodka, dyrektor centrum, asystent rodziny, pracownicy ośrodka.

uprawnienia jednostki kontrolowanej:

zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

wpis w książce kontroli:

1/2025 r.

wystąpienie pokontrolne otrzymują:

- Wójt Gminy Będzino
- Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Będzino w zakresie wspierania rodziny wydaję:

zalecenia znaczące:

- 1) w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeprowadzać wywiad środowiskowy pod kątem zasadności przydzielenia rodzinie asystenta i przydzielać go zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

zalecenia zwykłe:

- 1) sprawować nadzór nad pracą asystenta rodziny,
- 2) rzetelnie i systematycznie dokumentować współpracę z rodziną.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Z upoważnienia

Wojewody zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Joanna Dunajewska

Inspektor wojewódzki

Joanna Płachta

Starszy inspektor wojewódzki

Zastępca Dyrektora

Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

Izabela Wojtczak – Sikorska